

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

UMYWALKA

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

W encyklopedii UMYWALKA to 'niewielki mebel skrzyniowy (szafka) lub szkieletowy (trójnóg, stół), przystosowany do umieszczenia naczynia z wodą i przyborów do mycia' [NEP PWN], natomiast w słowniku – 'miska przytwierdzona do ściany, zaopatrzona w kran z bieżącą wodą i odpływ' [SJP PWN]. Skąd taka różnica? Po prostu nikt nie wpadł na to, by uwspółcześić powtarzaną z wydania na wydanie definicję encyklopedyczną tak powszedniego sprzętu jak UMYWALKA. Zanim UMYWALKA stała się (zazwyczaj ceramiczną) „miską z kranem”, była „sprzętem z miednicą”. Granicę pomiędzy jedną a drugą wyznacza oczywiście okres „kanalizacji miast i wsi”, a ściślej rzecz biorąc – rozpowszechnienie podłączania budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej, co na skalę ogólnokrajową nastąpiło dopiero po II wojnie światowej. W XVII w., XVIII w., XIX w. i nawet jeszcze w dwudziestoleciu międzywojennym UMYWALKA funkcjonuje najczęściej jako zdrobnienie nazwy UMYWALNIA, która odnosi się przede wszystkim do sprzętu: stołka, trójnogu, ławy, szafki, na których umieszczana była miednica i dzban z wodą. W dużych, bogatych domach znajdowało się osobne pomieszczenie z UMYWALNIĄ – od tejże UMYWALNI zwane również UMYWALNIĄ lub UMYWALKĄ. Mniej więcej w połowie XX w. UMYWALNIA i UMYWALKA w znaczeniu „sprzęt z miednicą” stały się UMYWALKĄ w znaczeniu „misa z kranem”, a UMYWALNIA i UMYWALKA w znaczeniu „pomieszczenie” stały się dzisiejszą ŁAZIENKĄ.